

Specializacija iz klinične psihologije - izobraževanje za samostojno opravljanje kliničnopsihološke dejavnosti v Sloveniji

Sana Čoderl Dobnik
 Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani;
 Psihiatrična bolnišnica Begunje, e-mail: sana.coderl@ff.uni-lj.si

Specializacija iz klinične psihologije je štiriletno izobraževanje v obsegu polnega delovnega časa, ki v Sloveniji teče v različnih zdravstvenih ustanovah na primarnem, sekundarnem in terciarnem nivoju zdravstvene dejavnosti. Zakonsko je specializacija regulirana preko Ministrstva za zdravje, ki glede vsebine specializacije in izvajanja specialističnih izpitov sodeluje s pristojnim Republiškim strokovnim kolegijem za klinično psihologijo (RSK) in Zbornico kliničnih psihologov Slovenije (ZKP). Zakon o zdravstveni dejavnosti (Ur.l. RS 36/04) ter pripadajoči Seznam poklicev v zdravstveni dejavnosti (Ur.l. RS 82/2004) opredeljujeta kompetence kliničnega psihologa na področjih psihološke preventive, kliničnopsihološke diagnostične in psihoterapevtske obravnave ter nevropsihološke rehabilitacije, k čemur je dodana še dejavnost kliničnih psihologov na področju zdravstvene vzgoje ter izobraževanja in raziskovalnega dela. V prispevku opišemo zgodovinski nastanek specializacije iz klinične psihologije v zdravstvu in njeno pomembnost za uveljavitev statusa kliničnih psihologov kot samostojnih zdravstvenih delavcev v Sloveniji. Predstavljamo strukturo programa izobraževanja ter potek pridobivanja teoretičnih in praktičnih kliničnopsiholoških znanj s področja psihološkega ocenjevanja, psihopatologije, nevropsihologije in psihoterapije. Analiziramo pridobljene kompetence za opravljanje svetovalnih, diagnostičnih, psihoterapevtskih in rehabilitacijskih zdravstvenih storitev kliničnih psihologov in izpostavimo zakonsko regulacijo poklicnega področja klinične psihologije v Sloveniji.

Ali je psihologija res neverodostojna znanost?

Valentin Bucik
 Univerza v Ljubljani, FF, Oddelek za psihologijo,
 e-mail: tine.bucik@ff.uni-lj.si

Decembra 2015 je bila v javni razpravi o spremembah Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih slovenska psihološka znanost s strani nasprotnikov sprememb zakona v več poskusih dezavuirana in diskreditirana, saj naj bi bili rezultati vrste psiholoških študij o istospolnih skupnostih ter položaju otrok v njih, na katere so se Društvo psihologov Slovenije, oddelka za psihologijo v Ljubljani in Mariboru, Zbornica kliničnih psihologov Slovenije in Društvo študentov psihologije Slovenije v svojih izjavah v podporo spremembam zakona sklicevali, neverodostojni ter docela nekonkluzivni. Razprava je iz strokovnega grobo pljusknila v polje ideološkega opredeljevanja o strokovnih temah. V prispevku z vidika zahtev do uporabljenega znanstvenega metodološkega aparata v psihologiji in drugih primerljivih znanostih opisujemo in komentiramo argumente kritikov izsledkov navedenih psiholoških študij. Dodajamo informacijo o rezultatih in zaključkih izjemno odmevne raziskave »Estimating the reproducibility of psychological science«, ki je bila s strani skupine Open Science

Collaboration (270 avtorjev pod vodstvom Briana Noseka) istega leta objavljena v prestižni reviji Science in ki so nasprotniki sprememb zakona uporabili kot argument proti verodostojnosti rezultatov psiholoških študij. Sprašujemo se, ali je mogoče rezultatom psiholoških raziskav po kriterijih, ki opredeljujejo znanstvenost raziskovalne metodologije, zaupati ter kakšne so odgovornosti in naloge raziskovalcev v psihologiji v zvezi s tem. Sprašujemo se tudi, kakšna je odgovornost tistih, ki s posplošenim ter poenostavljenim nekritičnim, nestrokovnim ter napačnim zaključevanjem in relativizacijo pomena rezultatov znanstvenih raziskav psihologiji odrekajo status verodostojne znanosti, saj se zdi, da s tem uspešno ustvarjajo okolje, v katerem psihologije zaradi njene domnevne neverodostojnosti ni treba poslušati.

Vpliv dejavnikov dela in delovnega okolja na počutje in samoznavanje ustvarjalnosti učiteljev

Marija Pepelnak Arnerić, Niko Arnerić
 Osnovna šola Rodica,
 e-mail: marija.pepelnak@guest.arnes.si

Živeti in delati v šoli je za učitelja vedno večji izziv, ki zahteva dovolj energije in ustvarjalnosti. Spreminja se tudi veljava učitelja v družbi, kar glede na dostopno literaturo vpliva na pogostost stresnih situacij v razredu. Pomemben izziv predstavljajo učenci s posebnimi potrebami, zlasti na vedenjskem področju, in zahtevni razredi. Učenci so vedno v fokusu učiteljevega dela, pozabljamo pa na njegovo dobro počutje, ki je nujni pogoj za uspešno vodenje učencev. Zato smo si v raziskavi zastavili vprašanja, kateri vplivi in dejavniki dela in delovnega okolja učiteljem, po njihovi oceni, jemljejo največ energije in ali jim počutje na delovnem mestu omogoča dovolj ustvarjalnosti. V naključnem vzorcu smo anketirali učitelje mestnih in podeželskih šol iz vseh statističnih regij. Ugotovili smo, da večini učiteljev jemljejo največ energije birokratska opravila, motiviranje učencev, vzdrževanje reda pri pouku in v naprej nenačrtovano dodatno delo. Večina poučuje vsaj en oddelek, v katerem zelo težko dosežejo ustrezen potek ure. Glavni razlog pripisujejo vedenjskim težavam učencev, ki imajo vzrok v neustreznem vzgojnem stilu v družini in v družbeni situaciji. Večina ocenjuje, da ima pri premagovanju teh težav na voljo ustrezno pomoč, ki jo največkrat nudi svetovalna služba. V največji meri ocenjujejo, da imajo dobre možnosti za razvijanje kariere in da njihovi učenci in starši cenijo njihovo delo. Svoje delo ocenjujejo kot zelo stresno, v veliki večini pa menijo, da so dobri odnosi s sodelavci zelo pomembni za razbremenitev. Pomembno je tudi, da pri svojem delu zmorejo biti ustvarjalni. Večina se strinja, da poučevanje ni samo delo, ampak je predvsem poslanstvo.

Stres in izgorevanje srednješolskih učiteljev v povezavi s pogoji dela v recesiji

Tina Petkovšek
 Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana,
 e-mail: tina.petkovsek1@guest.arnes.si

V raziskavi me je zanimalo, kakšen vir stresa so delovni pogoji učiteljev, ki so se poslabšali zaradi posrednih učinkov gospodarske krize in vladnih varčevalnih ukrepov.